

เทศน์เช้า วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมนะ เรามาทำบุญกุศล เราเสียสละเพื่อบุญกุศล นี่มีคนถามบ่อยมากว่า เราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธทำบุญกุศลกับพระอริยเจ้าต้องรำรวยลี ต้องมีบุญกุศลมหาศาล เพราะในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าเนื่อนาที่บริสุทธิ์ ยิ่งทำแล้วยิ่งได้มรรคได้ผลมหาศาล เราก็ทำบุญกุศลกัน ทำไมเราทุกข์เรายากกันล่ะ

เราทุกข์เรายาก เพราะเราทำบุญกุศล อันนั้นเป็นสังขธรรม แต่เวลาความรู้สึกนึกคิดของเรา เห็นไหม อวิชชาคือความไม่รู้ ความไม่รู้ของเรา เราก็จินตนาการคาดหมายไปว่าบุญคือความพอใจของเรา เราพอใจสิ่งใด ถ้าสมความปรารถนาเรา สิ่งนั้นเป็นบุญ แต่เราไม่บอกว่าชีวิตของเราเป็นบุญ การเกิดมา เห็นไหม การเกิดมาเป็นอริยทรัพย์ การเกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์มีสิทธิเสรีภาพที่ทำได้ก็ทำได้

การเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นเด็กอ่อน เห็นไหม เด็กอ่อนเด็กน้อยพ่อแม่ต้องดูแล ต้องมีการศึกษามาเพื่อจะให้เกิดมาในสังคม ให้เติบโตมามีวิชาชีพ มีที่ยืนในสังคม แต่หัวใจของเรา เห็นไหม หัวใจของเรามันเป็นเด็กน้อยมาตลอดเวลา ผู้เฒ่าผู้แก่อายุ ๗๐-๘๐ นี่ ๗๐-๘๐ เข้าใจ อยู่ในรัตติกาล รู้จักเข้าใจในทางโลก แต่ไม่เข้าใจเรื่องหัวใจของตัวเอง นี่จะอายุมากอายุน้อยขนาดไหน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว พุทโธเป็นอย่างไร พุทโธแล้วจิตมันจะสงบขนาดไหน เห็นไหม นี่จิตใจเรามันไม่พัฒนา มันไม่มีหลัก ไม่มีจุดยืนของจิตใจนั้นขึ้นมา จิตใจมันถึงเร่ร้อน พอเร่ร้อนขึ้นมา เห็นไหม เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธศาสนา ใครทำบุญกุศลในพุทธศาสนา ในเนื่อนาบุญของโลกจะได้บุญกุศลมหาศาล ทุกคนก็เรียกร้องเอา สิ่งที่เราทำบุญแล้วต้องได้บุญๆ เศรษฐีโลกต้องเป็นชาวพุทธทั้งหมด เศรษฐีโลกจะเป็นผู้นับถือศาสนาอื่นไม่ได้เลย

นั่นมันเป็นกาลเวลาของเขานะ สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา นี่กระแสใจ คุณติ กระแสลมที่มันเปลี่ยนแปลงไป เคี้ยวมัน

จะกลับมาว่า เศรษฐีโลกจะเป็นชาวพุทธ เศรษฐีโลกจะเป็นชาวพุทธ ลมมันจะเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมันก็จะเปลี่ยนแปลงของมันไป แต่ถึงเวลามันเปลี่ยนแปลงขึ้นมา เห็นไหม นี่เราจะภูมิใจกันมาก

ในสมัยพุทธกาลศาสนานี้เจริญรุ่งเรืองมาก มหาวิทยาลัยแห่งแรกของโลกคืออนาลันทา นี้ คำรับตำราณะ เวลาเขาทำลายล้าง เขาเผาเป็น ๗ วัน ๘ วัน ตำรามันไม่หมด กว่ามันจะเผาหมดนั่น เพราะอะไร เวลาศาสนาเจริญรุ่งเรืองๆ ถ้ามหาวิทยาลัยแห่งแรกของโลกก็มหาวิทยาลัยอนาลันทา นี้ มีพระสงฆ์ไปศึกษากันเป็นหมื่นๆ รูป มีคนศึกษากันมหาศาลเลย เวลามันเจริญรุ่งเรือง เจริญรุ่งเรืองอย่างนั้น เห็นไหม เวลามันยุบยอบไป ยุบยอบไปเพราะอะไร

เพราะว่าพุทธศาสนา เวลาพุทธศาสนา นี้การอภัย การเสียสละนี้เป็นเรื่องของทาน เรื่อง การอภัย ให้อภัยต่อกัน เสียสละต่อกัน ไม่มีการเบียดเบียนกัน พุทธศาสนาไม่ได้สอนให้ เบียดเบียนกัน ที่นี้ไม่ได้สอนเบียดเบียนกัน คุณนี้ในพุทธศาสนาบอกว่าต่อไปผู้ที่จะเดินตรอก จี๋ครอกจะเดินบนถนน เห็นไหม เราเป็นผู้ดีกัน เราสู้สิ่งใดผิด สิ่งใดถูก หัวใจของเรามีธรรมใน หัวใจ เราจะทำสิ่งนั้นไม่ได้ แล้วโลก โลกเวลาเขาเปลี่ยนแปลงไป คนหยาบขึ้นมามีอำนาจ เวลา คนหยาบ คนต่างๆ ขึ้นมาอำนาจ นี้ผู้ที่จะเดินชอย เดินตรอก จี๋ครอกมันจะเดินบนถนน

นี่ก็เหมือนกัน ถึงคราวที่กระแสนักมมันรุนแรง เห็นไหม คนที่มีธรรมในหัวใจก็ต้องหลบ หลีก ผู้ที่จะชอย จี๋ครอกจะเดินบนถนน นั่นมันเรื่องของเขา แต่ถึงเวลานะ ถึงเวลาถ้าเราทำบุญกุศล ของเรา นี้พึงธรรมๆ พึงธรรมเพื่อเตือนหัวใจเราให้มีจุดยืนของเรา

เราเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนการเสียสละ การให้ การเสียสละ การให้ความสะดวก อำนวยให้คนอื่น เขามีที่ยืนในสังคม มีการหายใจสะดวกสบายของเขา อันนี้ เป็นบุญกุศล นี้บุญในระดับของท่าน ทำบุญระดับของท่าน ถ้าทำทานๆ คนทำทานเริ่มต้นใหม่ๆ เราเสียสละต่อกัน แล้วคนที่เขาได้ความสุข ความสะดวกสบายจากเรา เราภูมิใจนะ พอเราทำ บ่อยครั้งเข้าๆ นี้ระดับของท่าน แล้วระดับของท่านทำอย่างไรต่อไปละ

ถ้ามันมีระดับของศีล ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมีจุดยืนของมัน มีความปกติของเรา นี้ เราทำทานเราก็ทำมาแล้ว ทำทานมาแล้ว ถ้าเรารักษาใจของเราได้ เราไม่เดือดร้อน ถ้าเราทำทาน เห็นไหม เราทำสิ่งใดถ้าสมความปรารถนา สิ่งนั้นจะเป็นบุญกุศลของเรา สิ่งใดทำไปแล้วมัน ขัดแย้งๆ ขัดแย้งเพราะอะไร ขัดแย้งเพราะกิเลส กิเลสเวลาทำแล้วมันก็ยึดของมันทั้งนั้นแหละ แต่

ยึดของมัน โดยความตระหนี่ถี่เหนียวมันก็ไม่ยอมเสียสละของมัน พอเสียสละของมันแล้วก็ เป็นผลประโยชน์ของเรา...ผลประโยชน์ของโลก ผลประโยชน์ที่กว้างกับโลกไว้ ความปกติของใจ ใจมันปกติ มันเข้าใจ มันมีสติปัญญา เห็นไหม มันวางได้หมดแหละ ตัวมันเป็นสัจจะในตัวมันเอง พอเป็นสัจจะตัวมันเอง ถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมา นี่พุทธศาสนาสอนที่นี้ นี่ภาวนามยปัญญา

ปัญญาเกิดจากศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเกิดปัญญา ปัญญาเกิดภาวนามยปัญญา ถ้าเกิดภาวนามยปัญญา นี่ที่ว่าจิตใจที่มันเร่ร้อน คนเราเกิดมาต้องมีการศึกษา คนเราเกิดมา พ่อแม่ต้องดูแลรักษาขึ้นมา ให้เจริญวัยขึ้นมา จิตของเรา ถ้าเราทำบุญกุศลของเรา มันก็เสียสละขึ้นมาเพื่อให้จิตใจเป็นสาธารณะ จิตใจเป็นสาธารณะหมายความว่าไม่เห็นแก่ตัว

คนที่ไม่เห็นแก่ตัว คนที่เสียสละต่างๆ คนที่จิตใจเป็นธรรม เห็นไหม ไม่เห็นแก่ตัว ถ้าไม่เห็นแก่ตัวมันก็พึงเหตุผลต่างได้ แต่คนเห็นแก่ตัวมันไม่ยอมฟังใคร เหตุผลของเราถูกต้องไปหมด แต่เราเสียสละทานๆ เราเสียสละขึ้นมา ฝึกหัดมันๆ พอฝึกหัดมัน พอจิตใจเป็นสาธารณะ จิตใจมันก็พึงเหตุพึงผล พอจิตใจพึงเหตุพึงผลขึ้นมา เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ธรรมของเรา ถ้าเป็นธรรมของเรา ธรรมของเราเกิดขึ้นมาได้อย่างไร

ธรรมของเรา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามา ถ้ามันมีสติมีปัญญามาก ปัญญามันจับต้องได้ จับต้องในอะไร? จับต้องในความเห็นผิด จิตใจมีความเห็นผิด จิตได้สำนึกมีความเห็นผิด ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สรรพสิ่งนี้ไม่ใช่เรา สรรพสิ่งนี้ไม่ใช่เรา มันก็ไม่ใช่เราจริงๆ นั่นแหละ เราอาศัยมัน แต่ทำไมมันแก่จิตได้สำนึกมันไม่ได้ แก่จิตได้สำนึกไม่ได้ล่ะ? เพราะอันนั้นเราศึกษามาโดยสุตมยปัญญา โดยศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา มันยังไม่ใช่เป็นธรรมของเรา พอจิตมันสงบขึ้นมา นี่ทำบุญกุศล

ทำบุญกุศลด้วยกระแสนะ เวลาตั้งคม เวลาเขาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าควรทำบุญที่ไหน? เธอควรทำบุญที่เธอพอใจ ถ้าไม่พอใจ มันไม่ยอมทำ ทำที่เธอพอใจ แต่ถ้าเอาเหตุเอาผลกันล่ะ ถ้าเอาเหตุเอาผลกันก็ต้องเนื่อนาบุญ ถ้าเนื่อนาบุญขึ้นมา เห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราบุญกุศลของเรา ทำเพื่อให้จิตใจเป็นสาธารณะ จิตใจมันยอมรับฟังเหตุพึงผล พอฟังเหตุพึงผลขึ้นมา มันปล่อยวางขึ้นมา มันก็เป็นสมาธิ

นี่ถ้าระดับของท่าน ระดับของศีล ระดับของสมาธิ พอมีสมาธิขึ้นมา พอมีสมาธิ มันมีจุดยืนนะ เราเคยทำบุญมา เราเห็นคนไม่เคยทำบุญเลย เขาจะเก๋ๆ เงินๆ ของเขา เขาจะทำได้แล้ว สิ่งนั้นมันเป็นของใหญ่โตมาก แต่เราทำของเราเป็นเรื่องปกติของเราแล้ว เราเสียสละของเรา แล้วเราห่มขึ้นของเรา เราทำเพื่อความสบายของเรา พอความสบายใจของเรา เราทำแล้วจิตใจมันพึงเหตุพึงผล มันมองเห็น เรามองคนที่ทำทานใหม่ๆ กับมองที่เราทำมา พอเราทำขึ้นมา พอมันทำมาๆ พอจิตใจมันมีสติปัญญาขึ้นมา มันก็มีจุดยืนของมัน มันจะไม่คิด ใครจะไปก่อนไปหลัง ใครจะไปก่อนไปหลัง ใครจะเสียสละอย่างไรเราก็ทำของเราได้

แล้วถ้าเกิดจิตสงบเข้ามา จิตสงบมันจับตัวตนของเราได้ไง จับตัวตนของเราได้ จิตที่มันเร่ร่อนๆ ขึ้นมา นี่ใครทำสมาธิได้ คนนั้นจะมีที่พักที่อาศัย คนที่ทำสมาธิไม่ได้ จิตเร่ร่อนอยู่ ความรู้สึกนึกคิดมันเสวยอารมณ์ อารมณ์นี้ กิเลสตัดหาความทะยานอยากเอามาหล่อ เอามาหล่อไป คิดคิดคิดชั่วต่างๆ นี่กิเลสเอามาหล่อ พอหล่อเรา เราก็เสวยไป เราก็เสวยอารมณ์ เสวยความรู้สึกนึกคิดที่เจ็บช้ำน้ำใจ เสวยความรู้สึกนึกคิดที่เป็นบุญกุศล สิ่งใดที่เสียสละมา มันก็เป็นความสุขใจ นี่มันควบคุมสิ่งใดไม่ได้ พอจิตมันทำความสงบเป็นสมาธิขึ้นมา พอเป็นสมาธิขึ้นมา มันเสวยขึ้นมา

เสวย เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไปแล้ว พระอรหันต์ที่ตรัสรู้ธรรมไปแล้ว ภารา หเว ปญฺจกฺขนฺธา ชันฺธํ สิ่งที่เสวยอารมณ์ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันเป็นขันธ ขันธก็คือเป็นกองรูป มันเป็นสิ่งที่แสดงออกของหัวใจ หัวใจเป็นนามธรรม มันจะแสดงออกอย่างไร? แสดงออกโดยความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดมันก็เสวยอารมณ์อันนั้นไป เวลาพระอรหันต์ขึ้นมา ทำลายล้างขึ้นมาจนขันธสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา จนทำลายอวิชชาที่ตัวจิต พอทำลายอวิชชาที่ตัวจิตขึ้นมา ทุกสิ่งมันสะอาดบริสุทธิ์หมด พอสะอาดบริสุทธิ์หมด ภารา หเว ปญฺจกฺขนฺธา ชันฺธํ ที่สะอาดบริสุทธิ์

เขาบอกว่า “ขันธที่สะอาดบริสุทธิ์มาจากไหน ขันธมีสะอาดบริสุทธิ์ด้วยหรือ ขันธที่เป็นกิเลสมีด้วยหรือ”...นี่คนที่ไม่ทำก็ไม่รู้สิ่งใดเลย แต่ท่านบอกว่าทำไปแล้วมันเห็นของมัน เห็นไหม พอมันชำระล้างขึ้นมาแล้วมันปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางจนสิ่งนั้นเข้ามา ปล่อยวางเข้ามาถึงตัวมันเอง ก็ทำลายตัวมันเองหมดแล้วมันสะอาดบริสุทธิ์

ภารา หเว ปญฺจกฺขนฺธา ชันฺธํ เป็นภาระ มันสะอาดบริสุทธิ์ มันไม่มีกิเลสคอยยุคอยแหย่ แต่ของเรามันกิเลสคอยยุคอยแหย่ เห็นไหม ฉะนั้น พอจิตมันสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามาแล้วมันเป็น

สัมมาสมาธิ ถ้ามันจับต้องสิ่งนี้ได้ มันจับได้ มันพิจารณาของมัน ถ้าการพิจารณาอย่างนี้ นี่การฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าปัญญาอย่างนี้ จากจิตที่มันเร่ร้อน คุณติ จิตที่เร่ร้อน จิตที่ไม่มีคุณสมบัติจะฟังตัวเองได้เลย นี่มีสติปัญญาเข้ามา เวลามันมีสัมมาสมาธิขึ้นมา นี่มันรู้จักตัวตนของเราแล้ว เห็นไหม

เขาบอก “ไม่ต้องทำสมณะ ใช้ปัญญาไปเลย ปัญญาไปเลย”

ปัญญาอย่างนั้นมันเป็นปัญญาลูกคู่ลูกกึ่ง ปัญญาแบบโลก ปัญญาแบบโลกมันเสวยอารมณ์ โดยธรรมชาติของมัน มนุษย์เกิดมามีธาตุ ๔ และขันธ ๕ มนุษย์เกิดมามีความรู้สึกลึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดมันกระชากหัวใจนี้ไป ถ้ากระชากหัวใจ ถ้าใช้ปัญญาไปเลยๆ ปัญญามันก็ปัญญาของกิเลส ปัญญาของอวิชา ปัญญาของสมุทัยใจ “ใช้ปัญญาไปเลยๆ”

แต่ครูบาอาจารย์บอกให้ทำความสงบของใจขึ้นมาก่อน ทำความสงบของใจขึ้นมา ถ้าใจมันสงบได้ ความรู้สึกนึกคิดมันแตกต่างกันนะ ความรู้สึกนึกคิดของเรานี้พอใจไม่พอใจใช่ไหม แต่โดยสังขารม อริยสังขาร สังขารที่มันขึ้น คุณติ พระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ไม่มีความลำเอียง ส่องแสงไปทั่วโลก บ้านคนมั่งมีศรีสุข ทุกข์จนเข็ญใจ เสมอภาคกันไปหมด

จิตถ้ามันไม่มีอวิชา ไม่มีความเห็นแก่ตัว ไม่มีเขามิเรา เห็นไหม แล้วมันเกิดสมาธิขึ้นมา สมาธิสิ่งนี้ถ้ามันจับต้องได้ มันจับต้องได้ มันไม่ลำเอียง มันถึงเป็นสัมมาสมาธิ พอสัมมาสมาธิ พอเกิดปัญญาขึ้นมา นี่สัมมาทิฏฐิ สัมมาทิฏฐิคือความเห็นด้วยปัญญาที่ถูกต้อง ปัญญาที่ถูกต้อง พิจารณาเข้ามา แยกแยะเข้ามา แยกเข้ามาๆ ถ้ามันปล่อยวางๆๆ นี่มันจะเริ่มทำความสะอาดที่ว่า ขันธสะอาดมีด้วยหรือ ขันธสะอาดมีด้วยหรือ

ถ้าขันธมันสกปรก เราก็ไม่รู้สกปรกนะ คนที่ไม่เคยรู้เคยเห็น ไม่รู้หรือก มันว่าความคิดเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา เป็นเราไปทั้งหมดละ มันแยกแยะอะไรไม่ถูกหรือ แต่ถ้ามันทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาก็ยังไม่รู้ไม่เห็นอีกถ้ามันจับต้องไม่ได้ คนเรามันจับต้องไม่ได้ เขาบอกงูๆ เราไม่รู้จักงู เราจะจับงูได้อย่างไร เราไม่เคยเห็นงู ไม่รู้จักงู มันจะจับงูได้อย่างไร

เรารู้ทางวิชาการใช้ไหม งูๆ มันทัดคนะ แต่ถ้ามัน โคนงูกัด เออ! อย่างนีู้กัด แล้วตายด้วย นิงมันทัดจริงๆ นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันจับได้ มันจับได้อย่างนั้น เวลาจิตมันสงบเข้ามาแล้วมันจับขันธได้ มันจับได้อย่างนั้น นิงูๆ จับได้ เห็นไหม

จับได้ ถ้าไม่รู้ก็บอกว่านี่เป็นปลาซ่อน โอ๊ย! อันนี้ปลา อาหารของเราไง ก็ความรู้สึกนึกคิดของเราไง เราคิดของเรา ไครๆ ก็ว่าเราต้องรักตัวเราเอง ความคิดเราจะทำลายเราได้อย่างไร นึกว่าปลาซ่อนนะนะ นั่นล่ะมันงู เดียวมันกัดเอา ถ้าไม่มีปัญญา มันก็ว่านี่ปลาของเรา อาหารของเรา แหม! วันนี้ได้ลาภ วันนี้ได้ลาภเลย ได้ปลาซ่อนมาตัวหนึ่ง เดียวทำอาหารกิน...นี่ถ้ามันยังไม่รู้ก็เป็นอย่างนั้น ไม่รู้เพราะไม่เคยทำความสงบของใจเข้ามา ใจไม่เคยสงบเข้ามา มันไม่รู้หรือว่าอะไรเป็นปลาซ่อน อะไรเป็นงู

แต่ถ้าจิตมันสงบเข้ามา จิตสงบเข้ามา ถ้ามันจับได้ มันก็ยังจับได้ แล้วพิจารณา ถ้ายังมีอวิชชาอยู่ มันก็ว่าปลาซ่อนๆ อยู่นั่นแหละ แต่ถ้ามันเป็นปัญญาขึ้นมา แยกแยะขึ้นมา ปลาซ่อนทำไมตัวมันยาวล่ะ ปลาซ่อนทำไมมันขู่ได้ล่ะ ปลาซ่อนทำไมมันมีพิษล่ะ นี่ถ้ามันเห็น มันทิ้งนะ มันทิ้ง เห็นไหม นี่ตัดทั้งคปทาน การวิปัสสนา การทำปัญญาไป จิตมันเจริญเติบโตขึ้นไปอย่างนี้

นี่ฟังธรรมๆ ฟังธรรมขึ้นมา ธรรมะเหมือนกัน เวลาศึกษา ศึกษาพระไตรปิฎกด้วย นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ต้องฟังจากหลวงพ่หรือ หลวงพ่อเป็นใคร นี่ศึกษาจากพระพุทธเจ้าโดยตรงเลย ศึกษาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย นั่นล่ะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่กิเลสเรดีความ “อันนี้ถูก อันนี้ผิด อันนี้พอใจ อันนี้ไม่พอใจ อันนี้เขาแต่งเติมเข้ามา อันนี้เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแท้ อันนี้เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปลอม”...นี่กิเลสมันไปให้ค่าหมด ถ้ากิเลสให้ค่า เห็นไหม

นี่ฟังธรรมๆ ถ้าฟังธรรมนะ ถ้าธรรมมันสะท้อนหัวใจนะ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจดวงนั้นได้พิจารณาของท่านแล้ว ใจดวงนั้นได้แยกแยะแล้ว ในมุตโตทัย เห็นไหม หลวงตาท่านพูดประจำ ความสะอาดบริสุทธิ์ของทองคำ ถ้าทองคำอยู่ในเหมืองมันก็มีส่วนแร่ธาตุอื่นๆ มาผสมปนเปทั้งนั้นแหละ เอาขึ้นมาแล้วถ้ามันจะหลอมส่วนของมันก็ยังไม่ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ จนกว่ามันจะหลอมขนาดไหนถึง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

จิตใจของคนก็เหมือนกัน จิตใจของผู้ที่ศึกษาธรรมก็เหมือนกัน นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทองคำทั้งนั้นล่ะ แต่ทองคำส่วนทองคำสี แต่ของเรามันมีแร่ธาตุอื่น มันเข้าไปปก

คลุมทองคำ แล้วก็อ้างว่าทองคำนั้นเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าๆ นั่นก็ทองคำของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่แร่ธาตุที่อยู่ในใจเรามันคืออะไร แร่ธาตุในใจเราที่มันปกคลุม
มันคืออะไร มันก็เหยียบย่ำอยู่นี่ไง นี่ศึกษารธรรม ศักยภาพขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
แต่มันยังไม่เป็นความจริงของเรา

ถ้าเป็นความจริงของเรานะ ศิลก็เป็นที่ลของเรา สมาริก็เป็นที่ลของเรา ปัญญา ก็เป็นที่
ปัญญาของเรา ถ้าปัญญาของเรานะ ถ้าเจริญแล้วเลื่อมๆ เจริญขึ้นมาแล้วก็เลื่อมไปๆ เป็นธรรมดา
แต่ถ้ามีสติปัญญาฝึกหัดมา ฝึกฝนมา เราก็มีครูบาอาจารย์คอยประคอง ครูบาอาจารย์คอยชี้หน้าคอย
แนะ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์คอยชี้หน้าคอยแนะนะ พอทำขึ้นไป คูลี คนเราเด็กๆ ให้เงินมันสิ เด็กๆ มี
เงินล้านหนึ่งออกไปเป็นโทษทั้งนั้นแหละ มีเงินล้านหนึ่งออกไปนะ มีแต่โจร มีแต่คนเห็นแก่ตัวที่
จะมาหลอกลวงเด็กคนนั้น เพราะเด็กคนนั้นมีเงิน

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจมันภาวนาขึ้นมา มันมีหลักมีธรรมขึ้นมา กิเลสมันก็หลอกนะ นี่พระ
อรหันต์ๆ พอออกไป มันเลื่อมหมดคนนะ ทุกข์มากเลย แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ เงินล้านหนึ่งฝาก
ธนาคารไว้ เอ็งยังเด็กอยู่ เอ็งยังใช้ไม่ได้ เอ็งยังเด็กอยู่ ฝากธนาคารไว้ ให้เอ็งโตขึ้นมาก่อน พอโต
ขึ้นมาแล้วเอ็งค่อยเบิกเงินมาใช้สอย นี่ถ้าเอ็งรู้เห็นสิ่งใดก็วางไว้ ไม่ใช่ธรรมของเอ็ง นั่นมันธรรม
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นอุปาทานก็ได้ มันเป็นนิมิตที่เกิดขึ้นก็ได้ แล้วทำตัว
ของเราให้มันคงขึ้นมา ถ้าจิตสงบขึ้นมา มันคงขึ้นมา มันมีวุฒิภาวะ มันจะจับสิ่งนั้นได้ มันจะ
พิจารณาสิ่งนั้นได้ ถ้ามันเบิกเงินมาใช้ทำอะไรมันใช้ประโยชน์ได้หมดแหละ ใครจะมาล่อมาลวงเรา
เขาไม่มาหาเราด้วยตัวเรา เขามาหาเราเพราะเงินล้านนี้ เขามาหาเราเพราะผลประโยชน์ของเขา
ไม่ใช่มาหาเราเพราะว่าปรารถนาดีกับเรา นี่มันมีสติปัญญา มันก็ใช้ของมันไปได้ เห็นไหม นี่มีครู
บาอาจารย์คอยประคอง คอยชี้แนะ มันจะไม่เป็นอันตรายไป

เงินก็คือเงินนะ คนที่หาเงินมาด้วยความสะอาดบริสุทธิ์นั้นก็เงินของเขาได้มาด้วยความ
ถูกต้องดีงามของเขา นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ถูกต้องดีงาม วางไว้เป็น
สาธารณะ ไม่ใช่ของของเรา แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เป็นของเราขึ้นมา เรามีจริงขึ้นมา มัน
เป็นสมบัติของเรา ถ้าสมบัติของเรา เห็นไหม มันเป็นสันติวิสุทธิโก ปัจจัยตั้ง สันติวิสุทธิโกเกิดขึ้นมา
จากการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง แล้วถ้าความเป็นจริงแล้ว ถ้ามันมีจริงขึ้นมา ความจริง
มันเป็นความจริง ความจริงกล้าพิสูจน์ทุกที่ ทุกแห่งหน ที่ไหนก็ได้ ถ้ามันเป็นความจริง

ถ้ามันเป็นความจอมปลอม มันหลบ มันเลียง เวลาแสดงธรรมก็แสดงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ นี่พูดถึงว่าถ้าเราฟังธรรมๆ ใจ ทำไมต้องฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อเตือนใจ ในองค์ของการฟังธรรม เห็นไหม สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งที่ได้ยินได้ฟังนี้ฟังทุกวันเลย ก็ตอกย้ำๆ อย่าให้กิเลสมันเข้ามาแทรกแซงขึ้นมา แก่ความสงสัยของเรา สิ่งที่เป็นความลังเลสงสัย สิ่งไม่แน่ใจ

แล้วถ้าเป็นธรรมนะ เวลาจิตของเรามันเปิดรับ เวลาฟังธรรมมันสะท้อนหัวใจนะ ขนพองสยองเกล้า น้ำหูน้ำตาไหล เพราะธรรมนั้นมันได้แทรกเข้าไปถึงจิตใต้สำนึก กิเลสมันอยู่ที่นั่น แล้วธรรมเข้าไปขุดคุ้ยมัน มันสะท้อนหัวใจ ถ้ามันสะท้อนหัวใจ มันเปลี่ยนแปลงความรู้สึกของคน คนจะดีจะชั่วเกิดจากมโนกรรม เกิดจากความรู้สึกนึกคิดอันนี้ ความรู้สึกนึกคิดอันนี้ธรรมะเข้าไปกล่อม ไปเลียง ไปคู่ ไปพัฒนาให้จิตนี้มีสติปัญญามันขึ้นมา คนเราถ้าธรรมแทรกเข้าไปในหัวใจ แม้แต่การดำรงชีวิตนี้เปลี่ยนแปลงไปเลย เปลี่ยนแปลงเพราะเราเห็นโทษ ไม่ใช่คนมาชี้หน้าเรา

ใครมาชี้หน้าเรา ถ้าเขาบอกเรา เราก็เชื่อฟังเขา ถ้าเขาตบเรา เราก็เร่ร้อน แต่ถ้าเรามีจุดยืนของเรา เราเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดในใจของเรา เราเปลี่ยนของเราขึ้นมาเพื่อสู่ความดี ความดีในพุทธศาสนา ความดีในพุทธศาสนาเป็นนามธรรม ไม่ได้วัดกันด้วยสถิติ ด้วยจำนวน วัดกันด้วยกำลังใจ วัดกัน เห็นไหม นี่น้ำใจ วัดกันด้วยคุณธรรมในใจ

ถ้าคุณธรรมในใจ เห็นไหม นิมโนกรรม สิ่งที่เกิดจากมโน มนุสมิปี นิพพิณฑิต... มโนสมุสเสปี นิพพิณฑิต แม้แต่มนอกก็น่าเบื่อหน่าย ความสัมผัสของมนอกก็น่าเบื่อหน่าย ผลที่เกิดการสัมผัสนั้นก็น่าเบื่อหน่าย ถ้ามีสติปัญญามันทั้งหมดอย่างนี้ แล้วมันจะฟังสิ่งใดละ มันมีคุณธรรมในหัวใจ สิ่งนั้นเป็นประโยชน์กับเรา

ฟังธรรมๆ เพื่อเลียงหัวใจเราให้มันโตขึ้นมา ให้มีจุดยืนขึ้นมา ไม่ให้มันเร่ร้อนเป็นทารก เป็นเด็กอ่อนอยู่อย่างนั้น พัฒนาจิตขึ้นมาให้เป็นหลักเป็นเกณฑ์ขึ้นมา แล้วถ้าอย่างนี้ เห็นไหม นี่ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นธรรมที่นี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอามาจากในหัวใจเผยแผ่ออกมา แล้วเราก็เข้าไปรู้ไปค้นไปหาความจริงในหัวใจของเรา เอวัง